

LEU Pasaulio istorijos katedros išvyka į Kėdainių kraštą

Vida Pukienė

Vidurio Lietuvos lygumose esantis **Kėdainių** miestas yra labai svarbus tyrinėjant Lietuvos valstybingumo, ekonominės, politinės ir kultūrinės raidos istoriją. Dėl to kasmetinei (nuo 2004 m.) Pasaulio istorijos katedros vedėjo prof. Juozo Skiriaus rūpesčiu organizuojamai pažintinei kelionei 2017 m. buvo pasirinktas Kėdainių miestas ir jo apylinkės.

Kėdainiai – labai svarbus miestas garsios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų giminės – **Radvilų** – istorijoje. Birželio 9 d. buvo aplankyta Evangelikų reformatų bažnyčia. LEU Istorijos fakulteto absolventė Kėdainių krašto muziejaus Daugiakultūrio centro vadovė Audronė Pečiulytė papasakojo, kokios apverktinos būklės buvo šios bažnyčios rūsiuose išlikę kai kurių šios giminės didikų palaikai ir kaip ji savo rankomis apėngė bei į sarkofagus paguldė tuos palaikus.

Kėdainiuose veikia 1625 m. reformato Kristupo Radvilos įkurta **Šviesioji gimnazija** (*Gymnasium Illustre*). Gimnazijos direktorė Violeta Liutkienė mielai sutiko parodyti išpuoštą, iš tikrųjų šviesią ir jaukią mokyklą, supažindino svečius su originaliais mokyklos darbo metodais.

Kėdainių rajono teritorijoje esančios **Krakės** pirmą kartą buvo paminėtos XIV a. Jos ilgą laiką garsėjo kaip svarbi Žemaitijos vyskupų valda. Krakių apylinkėse gyveno ir veikė mokytojas, tautosakos rinkėjas, draudžiamųjų knygų platintojas, *Balanos gadynės* autorius **Mikalojus Katkus**. Buvo gera proga aplankyti šio kilnaus žmogaus vardu pavadintą Krakių gimnaziją.

Čia 1570–1572 m. klebonavo **Mikalojus Daukša** ir padėjo pagrindus vietinei mokyklai. Ekskursantai nusifotografavo prie išpuodingo paminklo, primenančio šį svarbų krašto kultūrai faktą.

1863 m. Krakių apylinkėse veikė Antano Mackevičiaus sukilėlių būriai. Sukilėlių krauju gausiai aplaistyta kita Kėdainių krašto vietovė – **Šventybrastis**. Ekskursantai nulenkė galvas Brastos upelio pakrantėje palaidotiems 75 sukilėliams.

Istorikai negalėjo neužsukti į puikų **Šetenių** parką, esantį kairiajame Nevėžio krante, skirtą Česlovui Milošui atminti.

Ne viename Lietuvos mieste galima rasti **Povilo Lukšio** gatvę. Ne veltui: Povilas Lukšys – Lietuvos kariuomenės savanoris, pirmasis žuvęs už nepriklausomą Lietuvą. Ekskursijos metu buvo aplankytas Povilo Lukšio žūties vietoje, netoli Kėdainių, Laučiūnuose, esantis architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio sukurtas paminklas.

Kiekvieną birželį katedros darbuotojai vienos dienos išvyka pažymėdami mokslo metų pabaigą su dėkingumu ir šviesiu liūdesiu prisimena pirmąsias išvykas, kurių entuziastai buvo neužmirštami kolegos **Edvardas Kriščiūnas** (1954–2011) ir **Povilas Spurgevičius** (1936–2013). Jie nematomi, bet tarsi esantys šalia lydi mus visais gražios Tėvynės keliais.